

Popisy českých osad na Volyni — Ozerany České

Anna Honzátková

Asi 23 km jižně od města Lucka v malebné dolině, ohraničené lesními masivy, rozkládá se malá česká vesnička. Nízké přízemní, ale pěkně stavěné domečky, tulí se k sobě svorně a přátelsky, jako by chtěly vyprávět o úsilovné práci a odříkání jejich obyvatelů, o štěstí a naději, kterou oni žili. A rozsáhlé lesy šumí, jako by vzpomínaly starých, zašlých časů. Vždyť někteří z nich jsou starší sta let! Tito velikáni, kteří pamatují zrod a vznik vesničky, vyprávějí. Poslechněme si je.

Ještě na začátku druhé poloviny minulého století nebylo zde žádné vesničky, ba ani samoty. Vše pokrývaly jen husté, staré lesy s hlubokými močály, jezírky a se spoustou zvěře v nich. Říkávalo se těm místům „Stýčaj“, snad proto, že v oněch lesích se shlukovaly smečky vlků a nezdávka docházelo k přepadení chodců — místních usedlíků.

Tentokrát se v těchto krajích objevují první průkopníci — první Češi, nesoucí s sebou většinou jen dvě ruce, chuť k práci a naději na větší kousek chleba.

Byli to: Sedláček Karel, Šotola Jan, Toman Martin, Zahradníček Jan, Dragoun Josef, Gulč, Pospíšil, Menzl, Chromý, Havránek, Grejcar a Kučera.

Všichni tito krajané si v roce 1878 pronajali od ruského hraběte Bělajeva půdu. Podmínkou bylo, že během nájmu, který byl uzavřen na 12 let, Češi vykácejí les a přemění jej v ornou půdu. A tak si naši předkové kopou zemljanky kolem starého „poplužního“ dvoru Stryčaje a začíná dřina na „korčunkách“. Les ustupoval pomalu, vody bylo sice dostatek, ale hodi-la se jen k praní prádla a k pití dobytka. Pitná voda se dovážela z ukrajinské obce Radomyšle, vzdálené 3 km. Stavěti domky na těch 12 let se nevyplácelo, proto také Sedláček a Chromý měli dřevěné domky, ostatní bydlili v zemljankách. Na stavby vlastně ani nezbýval čas, vždyť v létě byla spousta práce s kácením lesa, s chudíčkou sklizní a tak se stavby odkládaly z roku na rok.

Po osmi letech hrabě Bělajev se rozhodl půdu prodat. Karel Kopecký, který se před tím přiznal k Sedláčkovým a pracoval ve dvoře jako „faktor“ zakládá spolek pro koupi. Přicházejí noví usedlíci: Nohejl, Vachek, Valoušek, Holý, Horák, Čurda, Mach, Vorel, Novák, Polivka, Řepík, Kolinský a

Tomšovský. Pomocí půjčky, kterou jim poskytla varšavská odbočka moskevské chřestijanské banky, kupují usedlíci 316 desatin půdy. Platilo se 10 rublů za morg. Na jednoho usedlíka bylo však možno koupit jen 10 morgů a tak mnozí z nich zakupují zem i na své dospělé syny. Tak na př. Dragoun, který měl 5 synů, zakoupil 60 morgů, Šotola se 4 syny 50 morgů a pod. Koupě pozemků však byla vázána i na jiné podmínky. Bylo nutno přijímat pravoslavi a kolonisté volky - nevolky, ať byli vyznání římsko-katolického nebo evangelického, museli přestoupit.

Svou vesnici pojmenovali Ozerany — od množství jezer v lesích. V ruštině neb ukrajinštině je jezero — ozero. Později se muselo psát Ozerany - české na rozdíl od sousední vesnice, která se jmenovala Ozerany - polské.

Země volyňská byla úrodná, zvlášť po vykáceném lese a Češi se svými hospodářskými zkušenostmi a svou pílí a šetrností dopracovávají se v brzkých velkých úspěších. Stavějí se domky, vysazují ovocné zahrady a u každého domku i květinová zahrada se objevuje.

Zvláštní péči udílejí chmelařství. První pěstitelé chmele byli Kopecký a Sedláček. Chmel vyžadoval hodně práce, ale vynášel. Proto ho začíná vysazovat téměř každý občan. Největší cenu měl kolem roku 1910—1911; pud (16 kg) suchého chmele platil se 40 rublů (ve zlatě). Později však přišly doby (zvláště za polské vlády), že se pěstování nevyplácelo, poně-vadž stál pud 3 ruble a ještě ho nikdo nechtěl. Tenkrát hodně chmelnic bylo zlikvidováno.

Kupovali chmel nejvíce Židé. V okrese Lucka přejímal ho ozeranských majitel českého pivovaru v Lucku Zeman.

Česání chmele v obci mělo vždy velký význam. Česalo se na chmelnicích, aneb se štoky odvážely na večer domů a česalo se dlouho do noci. Takové večery měly své zvláštní kouzlo. Sešli se sousedé, děti i staří, vyprávělo se, zpívalo a pod. K pracím na chmelnicích (při česání) jednali Ukrajínce ze sousedních vesnic, kteří rádi chodili k Čechům na výdělek.

Také dlouhé podzimní večery byly vyplněny prací. Dralo se peří. K tomu účelu scházely se sousedky a jejich dcery. Bylo při tom dost zpěvu, hoši hráli na harmo-

niku, stařečkové pletli košíky, ošatky, košťata a pod. Někdy někdo předčítal z nějaké knihy. Četly se knihy od Němcové, Jiráska, Březiny, Erbeny, Havlíčka, Vrchlického a jiné. Po ukončení draní v jedné chalupě, přecházelo se do druhé. Byl to tradiční oblíbený zvyk Volyňských.

Před válkou odebírali krajané časopis „Čechoslovan“ vydávaný v Kijevě, pak „Hlas Volyně“, vedený redaktorem Perným z Kvasilova.

Po válce skoro každý hospodář předplácel „Krajaňské listy“ od Josefa Foitíka, který byl odchovancem Perného. Také četli „Milotický hospodář“, „List paní a dívek“ a školní děti odebíraly „Mladý svět“ z ČSR.

Polské noviny se nečetly. Příčinou toho bylo politické zahrocení beckovského Polska proti ČSR. Kulturní úroveň Čechů se velice zvýšila.

V r. 1898 byl založen vesnický hřbitov a první v jeho půdu byla uložena k věčnému spánku Anna Sedláčková.

Když byli přistěhovalci zajištěni existenčně, shledávali, že nutně potřebují, aby se jejich děti pravidelně učily. Školu neměli, učitelů kvalifikovaných také nebylo. Vyučovalo se „po domech“ u každého občana týden. Učil obyčejně nejse-čtější občan vesnice. Kde učil, tam se i stravoval. Byly s tím různé potíže. Později byla škola u některého občana, zpravidla u toho, který měl největší místnost. Tak nejdříve byla u Vorlů, pak u Jeníka Šotoly a u Karla Sedláčka. Stěhování školy bylo velmi snadné. Jeden žák vzal tabuli na hlavu, ostatní nějakou tu domácí la-vice a to bylo vše.

Učilo se rusky. Učil Májovský, národností Polák. Po něm přišel Holub, pak Šenderovský, který potom učil také v nově vystavěné škole.

Školu stavěla celá obec vlastním nákladem i prací. V r. 1912 byla odevzdána svému účelu. Byla to pěkná budova z červených cihel, krytá plechem. Učitel tam měl také byt.

Před první světovou válkou Ozerany měly ve svém středu koloniální obchod; vedl ho Josef Dragoun. K němu za společníka přistoupil František Grygar, který potom obchod převzal. Také tu byla kovářská dílna a dva obuvníci.

Pokračování

Popisy českých osad na Volyni — Ozerany České

Anna Honzátková

1. pokračování

Hostinského zastupoval Josef Dragoun. Přivezli z Lucka nějakou tu půlku piva na neděli nebo na posvícení, pout, dětskou a školní besídku a školní stromček. To se vypilo a byl zase klid na delší dobu. Při vši práci a starostech plynul čas na Volyni spokojeně; nedostatků nebylo.

Nadešla však I. světová válka, která ničí vše. Učitelové byli sebráni jeden po druhém s jinými muži do vojska, škola zaniká a i slibný rozkvět vesnického života se zastavil.

Do války odcházejí jako legionáři: Kolínský Josef, Čurda František, Baloun Jaroslav, Gulč Hubert, Chudoba Václav, Toman Alexandr, Řepík Antonín a Tomančuk. Z nich padli: Baloun Jaroslav a Gulč Hubert.

Ustupující carská armáda pálí statky, takže vesnice vyhořela skoro úplně. Co zůstalo po carské armádě, zničili Rakušané, když se fronta vracela. Lidé emigrují jako „běženci“ do hloubi Ruska. Když se po čase vrátili domů, našli na místě, kde stála jejich ves, jen hromady cihel a nedohořelých trámů. Zahrady byly vykáčeny, z chmelnic sloupky odtaženy na vojenské kryty a zákopy. Na mnohém dvoře zůstala jen studna. Obnova obce šla pomalu. Mnohde se muselo bydlet v obyčejném sklepě upraveném k obýváním. Materiál na stavby se dovážel z lavrovských lesů, kde se skrývali různí dobrodruzi a ohrožovali bezpečnost. Mimo toho stále se ještě střídaly různé „režimy“ a vzrůstalo se banditství. Poměrný klid nastal teprve s příchodem Poláků, kteří pomalu zaváděli pořádek.

Polská vláda provádí osídlování Volyně svými legionáři. Říkalo se jim osadníci. Dostávají půdu do vlastnictví a tak naši usedlíci mají nové sousedy.

Trvalo to léta, než Ozerany České přišly do předválečného stavu. Děti se učí zase v domě, a to u Josefa Sedláčka — první česky. Škola, která obstála ve válce, byla obsazena rakousko-uherskou armádou. Učí občan Horák. Vyučování češtiny umožnil rakousko-uherský „lajtnant“ — Čech Klíma, přispěním k opatření českých učebnic z Čech. Po odchodu fronty vyučuje se ve škole. Učí občan Čurda Josef — česky a ukrajinsky. Pak učitel Jansa, po něm Bedřich Šebesta r. 1921 polsky a česky. Dále přichází učitelka národnosti pol-

Ludova obecné školy v Ozeranech Českých.

ské Zofie Osinská a pak již jen učitelé Češi: Harasimčuk, Rezek, Balabuchová, Perná a nakonec Anna Honzátková, která učila v Ozeranech českých od roku 1937 do r. 1947, t. j. do reemigrace. Tato léta se vyučovalo polsky, česky, ukrajinsky, pak zase česky, rusky a ukrajinsky.

Jak již bylo podotknuto, nejbližší město Luck bylo vzdáleno od Ozeran Českých 23 km. Také do mlýna měli občané 20—30 km. Muselo se jezdit pro mouku do Volkova, Vojetína nebo do Novostavu. Cesty byly blátivé, na jaře a na podzim vůbec nejezdné. Také v zimě, když byly velké sněžné závěje, bylo zle. Silnic nebylo vůbec. Tu Karel Kopecký se svým synem Karlem a Vladimírem pomýšlejí na stavbu vlastního mlýna. Brzy po válce se začalo stavět Za necelé dva roky mlýn byl dán do provozu a v roce 1921 se rozsvítilo první elektrické světlo ve mlýně. Byla to první žárovka v obci.

V r. 1924 bylo založeno Kolo České matice školské. Prvním předsedou kola byl učitel Bedřich Šebesta.

Za dva roky byl utvořen Sbor dobrovolných hasičů. Postupně si občané postavili hasičskou zbrojnicu, koupili stříkačku, sudy a vozy na vození vody. Vozu od stříkačky používalo se jako smutečního při pohřbech členů hasičského sboru, aneb jejich rodin, což bylo čestnou povinností hasičů. Dále byly zakoupeny hasičské uniformy a přilby.

V r. 1936 byl vyhotoven hasičský prapor, který věnovaly ženy hasičů Marie Kopecká, Anna Chudobová, Antonina Šotolová, Marie Grygarová a jiné. Tento prapor byl v roce 1947 přivezen do ČSR

a darován hasičskému spolku v Medlově, okres Šternberk, kde je usazen větší počet rodin z Ozeran Českých.

U Josefa Dragouna se odbývaly zábavy, posvícenská, pout a také divadla. Byla tam velká místnost, největší v obci, ale přes to málo vyhovující těmto účelům. Strop nízký, takže při větších návštěvách vzduch byl přesycen, světla v petrolejových lampách hasla. Ačkoliv všichni jsme byli povděční Dragounovi, že nám ponechává tuto místnost, kde mnohokrát i děti měly svá divadla a vánoční stromčky, přece se pomýšlelo na stavbu obecního domu pro tyto účely. Přistoupeno bylo k tomu v r. 1937. Společnými silami byly dány základy a stěny, ale válka polsko-německá r. 1939 učinila konec výstavbě a dům zůstal nedokončen.

V obci se zakládá další obchod, a to přičiněním Vladimíra Holého. Byl to zase koloniál a právě tak jako F. Grygar, dovážel i tento veškeré potřeby pro celou obec z Lucka.

Jeho bratr, Emil Holý, zařizuje v obci větší zámečnickou dílnu, kde se prováděly opravy hospodářských strojů, ba i motorů k mlátičkám a pod. Dílna byla vybavena i elektrickým osvětlením, což na tehdejší dobu bylo opravdovým pokrokem.

Když jsem přišla do Ozeran Č. v r. 1937, hrála se tam občas divadla. Řídil je František Grygar. Já jsem provozovala výlety, školní besídky, stromčky a divadla se svými školními dětmi. V předcházející obci Újezdcih u Zdolbunova, kde jsem též působila několik let, byl založen ochotnický divadelní kroužek a hrávalo se často, skoro každé 2—3 týdny. (Pokrač.)

Popisy českých osad na Volyni — Ozerany České

Dokončení

Anna Honzátková

Jednou hráli hasiči, po druhé SČM, pak školní děti a i starší tatíkové si rádi zahráli. Výtěžek byl určen na školu České matice školské, poněvadž za vlády Poláků obec si školu musela vydržovat sama. Až později spolek „Komenský“ z ČSR převzal větší polovičku vydání na sebe. Taková „matiční“ škola byla i v Ozeranech Českých s těmiže samými podmínkami. V Polsku jich bylo 13. A tak se muselo hrát, aby se škola udržela.

Technickou práci při slavnostech měl na starosti můj manžel. Maloval kulisy, oponu, líčil herce. Jeviště se stavělo ke každé hře, poněvadž sál sloužil i druhým účelům. K tomu mu byli nápomocni občané, zvláště hoši. Divadelní kusy jsme si objednávali z Prahy.

Poslední divadlo v Újezdčích „V poutech“ dalo veliký výtěžek. Byl to velice hodnotný kus od spolupracovníka učitele Karla Půlpytla. Hudbu a zpěvy složil Jaroslav Židlický ze Sienkiewiczkovy.

Volynští Češi milovali česká divadla, české zpěvy a tím také svou českou vlast. Děti i mládež s velkým nadšením účinkovaly v divadlech. Tak se zdárně rozvíjel kulturní život vesnice, za což vděčíme v prvé řadě vlasti československé, že nám všem na Volyni zasílala časopisy, vybavovala naše školy knihovnami, divadelními kusy i hudebními skladbami.

Avšak nadešly smutné časy. Po I. světové válce Poláci kladou různé potíže, jak školám ve vyučování, tak při všelijakých slavnostech. Recitace, zpěvy i divadelní kusy musely být předkládány dočasným úřadům (v překladě do polštiny) k prozkoumání. Někdy se celý program měnil.

Pravoslavní občané byli přifařeni k církvi v ukrajinské vsi Radomyšli (3 km) a tak měli do chrámu daleko. Evangelici si vystavěli svůj kostel uprostřed vsi v r. 1929. Část byla financována ze sbírek mezi občany, pak dary z Čech i Ameriky. Největší příspěvek na kostel obdrželi od Vilenského Synodu. Hlavním iniciátorem založení byl Jan Holý a největší zásluhy o výstavbu kostela měl Josef Horák, který daroval k tomu pozemek.

Před reemigrací v r. 1947 byl

kostel postoupen pravoslavné církvi, jako církev pro ty, kteří přijdou po Čechách do Ozeran Českých. Lavice z kostela byly dány baptistické modlitebně ve Zlučově a zvonek pravoslavné církvi v Lavrově.

Českou Volyn velice překvapily neblahé události roku 1938. Čekali se, že se vlast bude bránit. Později okupace ČSR vyvolala ve všech srdcích upřímný zármutek a bol. K tomu ještě bylo nutno snášeti ústrky a šikanování od polských osadníků. Byly i výtržnosti a pod.

Netrvalo to dlouho a dne 1. září 1939 Němci vtrhli do Polska. Z vesnice byl odveden do války Vladimír Vorel, který se vrátil domů za dva roky.

V září 1939 Volyn byla osvobozena Rudou armádou. V obci se mnoho změnilo a občané si slibovali zlepšení poměrů.

Byla ihned založena kooperativa. Byly to však začátky a tak byly i potíže. V kraji zuřily nepokoje a doprava zboží vážila. Při rozdělování určitých druhů se nedostávalo všem a tak se musel vést přesný záznam, kdo zboží již obdržel a naopak. Přes to se kooperativa začala zvelebovat a i zásobování se postupně zlepšilo.

Zase však Němci vpadli na Ukrajinu. Bylo to 22. června 1941. Přes naši vesnici projel motorizovaný oddíl fašistů. Nejdříve se vrhli na kooperativu a vybrali vše, co tam bylo. To byl začátek těch hrůz, které Češi prožili na Volyni až do dne vysvobození Rudou armádou.

Ukrajinci se těšili, vítali Němce hesly: „Ať žije německá armáda! Ať žije nacionální Ukrajina!“ Doufali, že jim Němci dají Ukrajinu a Čechy a Poláky vyženou. Ze začátku Němci přijímali Ukrajince do ukrajinské milice, ale zakrátko je propouštěli. Ukrajinci však nechtěli odevzdat zbraň a většina jich utekla do lesů i se zbraní. Tak se na Volyni začaly zakládat bandy „benderovců“. Nastaly hrozné časy. Němci vraždili a pálili celé vesnice ukrajinské i české. Začíná také zuřivě pronásledování židovských rodin. Shromažďují je do Gheta v Rovně, Lucku, Varkovičích, Dubně, Kovlu, Mlynově,

Ostrogu a jině. Židé se museli vykupovat několikrát velkými sumami, zlatem, oděvy a tak každá „Juden-rada“ měla stále plno práce a oprátku nad hlavou. Když už od nich nebylo co brát, bylo zahájeno masové střílení Židů. Tak v Lucku bylo zastřeleno esesáky 14 tisíc Židů, v Dubně 23.000, ve Varkovičích 11.000 a pod. Některým se přece podařilo smrti uniknout a skrývali se v českých vesnicích. Tak i v Ozeranech Českých se zachránilo celkem 11 rodin, přestože za přechovávání příslušníků židovské národnosti byl trest smrti.

Podobně dochází k vraždění i v jiných místech. Tak 13. července roku 1943 za jeden den byli bestialním stylem vyvražděni občané Českého Malína a 23. června téhož roku přepadeny a zničeny obce: Hurka-Polonka, Přeparov, Čarukov, Gregoroviče, Viguriče, Horodyšče, Lavrov, Janovka, Dubová Kréma, Uhrynov, Michlin a Nesvič. Nesvič byla od naší obce vzdálena jen 7 km a Lavrov 5 km. V této akci pomáhali Němcům polští fišističtí přísluhovači. V noci zase vylézali z úkrytu benderovci a pálili a vraždili polské vesnice.

Do českých vesnic si zajížděli jak Němci, tak benderovci pro hovězí a vepřový dobytek, drůbež, maslo, šatstvo, obuv a pod. s tím rozdílem však, že první přijížděli ve dne, druhí v noci.

Stávalo se také, že ve dne byli Němci přepadávaní benderovci poblíže lesa, v úvozech a pod.

Mimo to Němci totálně nasazovali naši mládež do Německa na práci. Starostou obce byl dobrý Čech Vladimír Holý. Přestože několikrát byli vyznačeni hoši i dívky z Ozeran Č., nešel nikdo.

S radostí a nadšením uvítala česká Volyn příchod Rudé armády. Všecko to utrpení a hrůzy, které museli Češi přezít, čekajíce ve dne v noci na svůj ortel, nelze ani popsat. S ozeranskými mělo to dopadnout tak jako s Českým Malínem; chybělo k tomu již jen málo hodin. Při ústupu Němců jeden oddíl esesáků se zastavil ve vesnici a ihned si vyžádal seznamy všech občanů a na každé dveře bytu dali záznam, kolik osob je v domě a jakého věku. Věděli jsme co to znamená. Tak postupovali ti to ka-ti všude tam, kde vraždili.

Situace byla hrozná. Bylo k večeru dne 1. února r. 1944. Náhle od lavrovského lesa se něco začernalo na polích. Za chvíli se to hemžilo víc a víc. Rozeznali jsme postavy plížící se ve sněhu k vesnici. Strhl se nezvyklý rozruch na ulicích. V nastalé přestřelce Němci utíkali. Za půl hodiny vstoupili do vsi ruští vojáci. Byl to jen malý předvoj, asi 17 lidí, ale fašisté již toho měli dost, takže nečekali...

Za pár hodin byla ves přeplněna sovětským vojskem. Obyvatelé slzice radostí snášeli jim vše, co mohli a co jim zbylo. Vojáckové však nic nechtěli, vezli s sebou vše. Kluci-výrostci obdivovali vojenskou kuchyni, obcházel, okukovali a mnohý z nich ani doma neobědval, neboť byli pohoštěni od vojáků „borščem“, což si kluci večer doma ani nemohli vynachválit.

Občané všichni věděli o čs. brigádě generála Svobody a tak se čekalo na příchod československého vojska s velkým napětím. Každý z nich toužil se k němu připojit a jít mstit za všechny ty křivdy a nevinné oběti.

A dočkali se. Dne 19. dubna roku 1944 dobrovolně nastoupilo 56 mužů do zbraně. Vyrukovalo jich ze vsi více, ale někteří byli komisi v Rovně vráceni domů. Josefa Plose vrátil sovětský voják již z cesty daleko za vesnici na rozkaz „Silrady“, poněvadž zjistil, že bez strojího zámečnicka se ve mlýně neobejdou.

Žádný nechtěl zůstat doma a tak jako Josef Plos chtěl opustit svoje zaměstnání ve mlýně a nikoho se neptal, komu ponechat svou mladou ženu s dvěma dětmi, tak každý z těchto 56 mužů šel, zanechávající doma své hospodářství a rodinu.

Byli to:

Vachek Josef, Toman Emil, Dembický Žorž (raněn), Pícek Václav (padl), Dragoun Antonín (invalida), Dragoun Vladimír (raněn), Dragoun Alexandr, Šotola Antonín, Šotola Josef (invalida), Toman Josef, Toman Miroslav (invalida), Toman Antonín (raněn), Kopecký Rostislav (invalida), Svittek Vladimír (padl), Čurda Antonín, Čurda Jaroslav (zajat), Dra-

goun Václav, Dragoun Josef, Honzátko Antonín (raněn), Šotola Alexandr, Zimák Josef (raněn), Bareš Josef, Čurda Jaroslav, Turek Vladimír, Šotola Josef (raněn), Čapek Borislav (invalida), Čurda Vladimír (padl), Šotola Antonín (invalida), Chrohmý Antonín (raněn), Chrohmý Václav (raněn), Ouský Vladimír, Ouský Antonín, Šule Václav (padl), Hlaváček Vladimír (invalida), Hlaváček Josef (padl), Kunášek Vladimír, Dragoun Jaroslav, Sedláček Miroslav, Sedláček Antonín, Sedláček Josef, Sedláček Josef (raněn), Dolenský František (invalida), Vorel Vladimír, Vorel Alexandr, Dragoun Josef (padl), Sedláček Josef, Kopecký Josef (raněn), Gulč, Antonín (raněn), Chudoba Josef, Zahradníček Antonín, Zahradníček Jan, Dreger Václav, Hoták Antonín (padl), Mach Antonín, Mach František (padl), Žabiček Vladimír (raněn).

Celkem padlých bylo 8, invalidů 7, raněných 14, někteří i vícekrát.

Po válce někteří z těchto bojovníků se vrátili domů, nemohouce se dočkat svých rodin.

Pak se již vědělo, že Češi se budou stěhovat do ČSR.

Dne 5. prosince 1946 přijela československá přesídlovací komise a udlila se v Lucku. Začali spiso-
vat a oceňovat majetky Čechů, stavby, oasey. V obci byly vytvořeny komise mající na starosti soupis majetku, který si obec poveze s sebou do ČSR, jako koně, hovězí a vepřový dobytek, drůbež, obilí a pod. Byli na to pověřeni Kopecký Vladimír, Šotola Antonín a Anna Honzátková

K jaru 1947 vše bylo připraveno k odjezdu a dne 8. dubna 1947 dlouhý vlak vyjel z Nesvíče na západ přes Lvov a Čop do vlasti. Dlouho ještě krajané se slzami v očích pohlíželi v tu stranu, kde stála jejich vesnička, kde prožili 80 let v lásce, odříkání, starostech a v radostech.

Doslov

Děkuji bývalým ozeranským spoluobčanům, kteří jako pamětníci začátku obce vyprávěli mi o průběhu jejího života, zvláště před I. světovou válkou. Byli to zejména Václav Chudoba, Josef Chudoba, Kopecký Vladimír a jiní, kteří mi takto umožnili sepsání těchto pamětí.

V Holedeči na Žatecku mají vlastní kulturní klub

Vybudováním útulku zbavili ženy starosti

Družstevníci v Holedeči na žateckém okrese nevynikají jenom jako dobří pracovníci — organizátoři zemědělské výroby. Dokázali se postarat také o to, aby se i po ostatních stránkách žilo v družstvu lépe než kdykoli předtím, aby se ulehčilo ženám a aby stoupla životní úroveň zemědělců i po kulturní stránce.

Družstevníci v Holedeči si zřídili vlastní vesnický klub ze statku bývalého německého statkáře Ganzhoblicka. Ve svém klubu pořádají schůze a porady, kulturní večery, je zde kancelář MNV, JZD a místní rozhlas. Ve vedlejší vile je zřízen dětský útulek. V pěkné, rozsáhlé zahradě mezi borovicemi sedí okolo paní učitelky hejno šťebetavých dětí. Písek a kyblíčky, lopatičky, obruč s pálkou a káča s bičem — kolik krásy dovedou vykouzlit v dětské představitosti. O děti pracujících žen je tak dob-

ře postaráno. Učitelka Kmoníčková se čtyřmi pěstounkami a kuchařkou se poctivě starají o třicet svěřenců a celodenní provoz v útulku znamená klid v práci pro všechny maminky. Holedeč se již mění v novou vesnici, která společně vyrábí, pracuje, společně se baví a stará o všechno, co je třeba. A právě pro tento nový způsob života je toto JZD jedním z těch, které můžeme dát mnoha družstvům za dobrý příklad.

Zemědělské noviny

Věrná stráž vychází jednou týdně. Vydává Svaz Čechů z Volyně nákladem vlastním. Vedoucí redaktor Jaroslav Chudoba. Redakce a administrace: Žatec, nám. Velké říjnové revoluce 155, telefon 550. Tisknou Krušnohorské tiskárny, národní podnik, závod Chomutov, telefon 13. Dohledací poštovní úřad Žatec. Předplatné na rok 1951 je 150 Kčs. Konto poštovní spořitelny č. 728301, Okresní spořitelna a záložna Žatec a Svaz Čechů z Volyně č. 10268